

PROPOGOLUFE

28 Հաղիրան 1878 իսթ իսմար

28 Հաղիրան 1878 իսթ իսմար

(335 նու մէջոտան տէվաւ)

«Իմերեթացիքը վեց Գրապետ հիւրհան-
րանքի (Կանոնի Աշխարհա-Մարտա-
րանքի) հետեւեալն ալմաստը քնն-
արարեն զայրքը միւսմբին ուրուշ օ-
րան շուրհալ միւսվաճէ հետեւեալն տե-
մարտայրիմ օրմադրի իրեն թէնքի-
մարտը վերեւն շուրհալ սուրբութի թէնքի-
վիլեն իրեն, պոռհալէ գաթթիքին խո-
թամա վերմէ քաղեն պաշգաւ պիր-
մադրի տեմարտարուշմադ :

«Տէպէթի» մէջ պուամարզ էյսա-
թը մեզքիւրէտէ սուրէթի միւ-
հասիրտէ օյարազ իտտէյի ասա-
նէ զըմնընաւ թէքլիփ օստա-
մազ Նէր նէվ սուրէթի թէպիլէ-
յի գապուլէ հազըր պուռնա-
նազ տըր: Հալ պու քի, վու-
գուսթը հարպլյէսէն սոնրա ա-
տաղիճէ վուգու պուռնա թէպէտ-
տարլաթմաս տալար միլլիթի վէ-
մէզէնզ պէ ճօղրասփիա ճիւնէթլէ-
թինճէ զուհուր իտէն ընդրապսթ
իւզէրինէ, մեզքիւր 14 խնճի մաս-
տէտէ կէօսթէրլիլէն սուրէթի թէս
վլլէյէ, պիւթիւն պիւթիւն իճ-
թասը շայրը միւսթին նաղարը
իլէ պաղմամաճըջ լաքա՞ կէլլէ: Իյ
պու սուրէթի թէսվիլէ, կէքէք՝
սապըտաս վէ կէրէք իճրասթ
տաս, միւշքիւրաթ աղմոյէ թէ
սատիւֆ իտէճէր տըր:

« Պոռ էյալթէրէին ահալիսի
իսլամ վէ օրթհօտօս վէ գալթօ,
իբտէն իպարէթ օյուպ, պոն,
ար, արալարընտա իթթիֆագ-
ըլլըզ պըրըզմագտա օլան թէ-
սասուպընտա մկպնի տէվայիր
նուսթէրիֆէտէ եաշամագտա օլ-
տուգլարը հալտէ, հէպսի տախի
իբէք գալպատա, կէրէք շէհր-
տէ վէ կէրէք քէօյտէ գարըչգ
լարագ իգամէթ իթմէքտէ տիր-
էր :

Հիֆթ՝ Տիկի, քվէ չօգտանալը իմ մեքենային
 օլան խորթ թիւանալար, աքսէնն ին
 ճքսէրիէթիին թէնքթին իմ ալին
 հալուն, պիւնիին արալի միւս
 լիմանալար էլինուն պիւլունմալա
 օլան Պոսնա վէն Հէրաք Եյալէն
 թիւնուն, պիւլ չէյ, անհալ գոնվ
 վէնթիւ վէն պիւլարալ պիւր տէրվէն
 թին իշի օլապիւրի :

«Պետ Ղազարիֆէ մէջ զբիւր 14 ինճի մատենէ իւր Պապը Ալիքի Թահմիլ իտիւրէրէն, պաւ եւիւղանէ Պապը Ալի, քէնտի իգլիտաբըր իտարը ճինտէ պուրկանան ֆէտաքետը լըզլար իթմէյէ մէջ պուր օլտաւղը կիպլի, եհնէ մատենի մէջ զբիւրէ մէջ Զաքարիան, Պապը Ալի պուրիքէ Եւթեթլէրին վէրկի պաղաւտաընը Թահսիլ իտէմէյէ ճէճի կիպլի, օրաթարճ Իքթի սէնէ միւտաւէթ տալի վէրկիտանէ սարֆը նաւար իտէմէյէ տիւր:

«Պապը Այլ չու վաղիֆէյլ ի-
ֆոյա զայրը միւգիմէտրի օլաճա-
ղընը պէյան իթմէք, շիւպհէտիդ
տէվլէթլ Այիլէյի թազպիհ, վէ
եալսու հիւնի նիյաթընը շիւպհէ
թաւհիմընա վաղ իթմէք օլամադ :

Է Զաթէնն պու չէ, ինն աշխարհ
 ասորէնտէ իճրասը Պապը Ալիճէ
 զայրը միւսքին օյաճաղը հայտէ,
 տաճա հէնտըք խիթմա՛ն պուլմու,
 իսկն պիր մուհարդէտէնն աճնրա,
 վէ աշխիթի միւսշաւտէնն միւսքին
 պուլուռնա՛ն գազայարըն Սրբպիա
 վէ եա Գարնատաղ հիւքմու թաճ-
 թընա վազ օյուռնասը իւզէրիճէ
 գալմար պէ, իննտէնն աստալէթին
 տաճա զիտտէ քէսպի իտալէթի,
 էթիյ օյուռնու պիր զէմաճէնն,
 պու չէ, ինն իճրասը պիւթիւնն պիւ-
 թիւնն զայրը միւսքին օյմուշտուր
 Պա՛ւ կիպի պիր հալ վէ մեվգըտէ,
 մուլթարթիւնէթի իտարէնին, պու-
 իւկալէթիքտէ ասայիլ ու ինթիլ
 զամբն իպգասընն միւսճի պ օյա-
 ճազ եէրտէ, տայիմի չուրիշ վէ
 ինթիլալ միւշպաթ օյաճաղը գօր-
 ք... Է բէքէնասը վէ տօղրու

էն պէզքիւր 14 նոյնի մատտէ
էտաւը իւզքիւրին պու մէտէլէնին
միտայիլի պիւր սուրէթտէ օյարաւ
թէ Կալիլէտի, զայրը միւլէքին օյա-
նաւը, միւլթաւմը միւլէտէնէտէն
իսթիտալ տալէնուր Պու իւլէտէթ-
էրտէ մուրթ սրըրը իւլէտէնի
իւլէն իսթիէնէք օյան ճէք ձէլ մէ-
լէտէտիզ թէլէ պիւրիտաթ, իւլէն
իւլէն չուրթ լէլ իսթիւրէրաթտա սէ-
պէպիլէթ մէլէրէրէք, իւլէտաթը
մէլէքիւրէտէն զուհուրա կէլէն դա-
լըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլըլը
սէլէթ իտէն, թէլէտմիւլի զայրը
իւլէտաթիւ զարաւրաթ պիլթի թէք-
իւլէտաթիւ իտէնէք սր թիւ:

« Սըրպըանըն վէ Գարատաղըն
Հուտուտու ճէտիւնսին թայինի
նդգրինէ զուհուր իտէճէք արա-
նիւն թէճատիւսթթին Պօսնս վէ
Հէրնէք, հագգգնաւս միւհնգ օյա-
նաղը աշվաը ճօղաֆիլէին Սւսթ-
րիւ-Մաճարիսթման հիւքիւմէթի
նաղարը աըգգաթմա ալմաղա պօրճ-
ու տուր։ Սուրէթի ճէտաճէ միւ-
րիպլնճէ պու իւթի իմարէթլէն
նդգուտուտուսնին ևէքսիկէթլէն
թէգարուպու, Շարգնէ սիկէր
ըսթմնա օլան Նուրըը պու հավա-
րաւ, Սւսթրիւ-Մաճարիսթման
նդվէթլին մէնաֆիթիթիճարիլէ-
նիւն մուշիըր պլը հայէ վաղ ի-
տէճէք տիր։ »

« Եւս. Էսպապալա մէպնի, հաշ-
վ. թլու իմրեբաթօր վէ գրալ հաղ-
եթէրնին, մուրախապարը,
ռայիմ օրաճաղընա թէէմնաթը
գլուրնաճաճան հէր նէվ սուրէթի
թէւմուրնաճէն զուհուր իտեճէթ-
ան մուխաթարալար իւղէրնէ

գօհնկրէրն ազիմ արգգաթընը
նէլլ իթմէ քլիկ վաղփէ տէն ատտ
իտէրլէր : Աւսթիբա-Մանարիւս-
թան մէվէթի, հէմմիվարլըգ սը-
ֆաթըլլա, պու մէնէնէնէնէն զի-
սառէ յարգաթար պուրննու-
ղունտան, շունու սէրպէթթէն
պէհան ու իլննէ պործու տուր-
քի, քէնտի մէնաֆիհի հանաթի-
նէսի, Պոսնու Վէ հէրնէք մէսէլէ-
սիտին աննազ էօյլէ պիր սուրէրի
թէռլիկէսինի գապուլէ միւսսատէ
իտէպլիկր քի պու սուրէթ, էհա-
լաթը մէգքիրէտէ տայիմի օլմազ-
նի ցրէ ինթիզամէն իպլաարն միւ-
նիպ օլապիլիւրն, վէ զիր թարաթ-
տանէ իշտար սապիկի իլլին պէօ-
շիւք մուսաթարապար իգա իթ-
մէքլէ, տիկէր թարաֆտան տաթի
Աւսթիբա-Մանալիսթան մէվէթ
թիւնի պէօյիւք զարարլարա ուղ-
թաթարլար, մէվէթի միւշարի-
լէլլա իլլին, թէհէսմիլիկ զպլի
միւլքին օլուպ պատէզին տաթի
թէմտիտինի գապուլ իտէմէնէնէք
օլտուղու պիր հայէ սէպէպիւնէթ
վէրմիշ օլան վուգուսթըն, պու
սուրէրի, թէքքարէն զուհուրին
մէն իտէպլիսին : »

Պուհու միւթէագրայ, լօրտ Սա-
լըսպըրի աթիտէքի թէքլիֆնամէյի
գրաաթ իյլէտի. —

« Պօսանքն վէ Հէրսէքին ահ-
վալք տախիլիէսի իլէ մէվգբի ճօղ-
րաֆիսի, պիր սուրեթի միւթէ-
սաւիլիէտէ գօնկրէնին նազարք
ալգգաթնա շահան տըր :

«Մէմալիքի Օսմանիյեօնէ եւ-
լընդէ, Եաւաթը մէգըիւրէօնէ միւ-
շահէօնէ օլունմագոտա տըր քի
ասհապը արազի սալքի պիլա իս-
թիսնա, էհլի զըրաաթտան Փարդ-
լը պիր տինտէ պոլոււնմագոտա
տըրլար :

ԵՇՈւ իրիթիաֆտան հուսուլէ
կէլէի իսեան, մէմայիքի Օսմա-
նիլէի իսարապ իթմիշ օլան մու-
հաբէպէ, լէ սեպէպիլէթի վէրմիշ,
վէ ահապիլին իթի սընիթ պէյ-
նիտէ օլան առապիթ, պուլտան
իւյ սէնէ ազտէմ հէր նէ տէրէ-
ճէտէ շէտիտ իտի իսէ շիմտի տա-
լի հէման օ տէրէճէտէ շէտիտ
պուլուլմագա տա սորր:

«Պոռ իբրի սընֆի ահալի, մու-
հարապէի տալիլիէ սէմերնի
օրարգ եւեկտիկերի աղէհհնտէ
իբրի հէմէլի օրարգ իբրի կիպի,
միւլիֆազը լաթը աիբրիբէրի, -
իբրի մէրդումէի հիւքիմէթէ օ-
րարգ մուլալիֆիթիմտէ թէշկիդ
իտէճէթ տըր :

«Պապը Ալի սոն իքի սենէյե-
րին վուգ ուաթը միւնէլիմէսի զու-
հուր իթմէտէն պիլէ մէն իթմէյե
է Էաթսոտ հադգընտան կէլմէյե
մուգթէտիր օյամափըշ օյուուզու
իթմիւնաֆիգըշ շիփաի սիւհազ գուվ-
էթ իթլէլէ թէլէտան իտապիլմէսի
վիւհթէմիլ տէյիլ տիր :

«Պուռ չէ՛յ իշխան էօյլէ պիր
հիւրբուձթ լազըմ տըր քի, պիր
հիւանի իտաթէ թէստիսինէ մուգ-
թէտիր օյմագ իշխան վէսայիթի
ազըմէն մայրը օտուգտան մաս-
տա, հէր նէվ չուրիշէ մահվ իթթ
հէր իշխան պէգիսիր պիր գուրվէթ
մահըրպի օյսուն :

Օլէյէր տէվէթէնը պու էյա-
էթէթրէտէ պիր տայիմի վէ գուվ-
էթիթի իտարէթէ թէէնթէնէ շիտա-
ման մուվաֆֆադէ օրադըրի մտէ ,
էվլորքաննի շէտիտ թէվէճճնէհնի
միւհիպ օլան վէ աղըր վուգոււթ
զուհուրնէն օրպէպիլէթ վէրէն
զարուրէթիւրին վէ դապայիլին
էվէթէրրէտ թէէքարէն զուհուգա
միւհիպնէտն մէտուլ օլաճադ արը-
ար :

«Պու՛ն է՛յալէթ լէրին՝ ճողորափախ
 ճա՛ մէվզըր տախի պէօյլւք պիր
 էհէ՛մմիլէթի բօյթի՛նդէլէյի հայրի
 տիր։ Պու՛ն է՛յալամթտան պիր դըս-
 մը աշիմի, հէմհիվար իմարէն
 պիրնայ պիրիսինէն լէրին կէտիք
 տէ՛ օլ վազըթ, Սա՛վ հիւքիւմէթ
 լէրինտն պիր սիւսիլէ (զինհիր
 թէնէքքիւ իտէրէք, Պաղա՛ն նիմ
 ճէղիրէսինն պիր պաշընտա՛ն
 պիր պաշընա՛ կտտէնք, վէ գուլ
 վէի տաքիրիլէսիլէ, ճէնսպտաթ
 տիկէր պիր գաւմը թէհտիտ ի
 տէ՛նէք տիր։ Շիւպէհսիզ պէօյլ
 պիր հալ, հէր նէվ սայիր սու-
 լէթիտէն զիտտէ, Պապը Ալին
 ինթիլիալը իչին թէհիլքէլի օ-
 լաճազ տոր։ Ղէ ֆազաթ է-
 յէր Պապը Ալի, պու իբի ու-
 զադ էյալէթլէրի քէնտիսի մու-
 հաֆազա իտէ՛նէք յուր իսէ,
 պէօյլէ պիր հալին զուհու իթ-
 մէսի, բէք միւհէթիմիլ տիր, է-
 յէր էյալաթը մէզքիւրէյի Պապը
 Ալի իտաթէ իտէ՛նէք օլուր իսէ,
 կէրէք պու էյալէթլէր վէ կէրէք
 Պապը Ալի իչին պէօյլւք մուսա-
 թարապաշը զուհուրինտէն խէվֆ
 օլուհապիրի։

«Տիկեր» Տիէէթտէն, Պօսնա
վէ Հէրոսէր Էյալէթլէրի Պապը
Ալիսին նէ մայիլէ-ի վէ նէ տէ
ղու վիլէն աթէրիյէտի իշին պիւր
շէ-ի հաշար իտէ մէճթտէ տորլէր
Տէրասատէթ զօնֆէրանսթնտ
թաստիգ օլունտու քի, պու է-
յալէթլէրի վարտասթը, մէսա-
րիֆաթլէրն զարպայմամազտա
ար: Պու Էյալէթլէրին մուհւ
ֆաշաթը իշին պէօյիւք մէսարի-
թաթի իթմէլի տոր, վէ տէվիլէթլէ
Ալիշ իշին տաթի ֆէննի հարպ-
նա պիւր Տիէէթլէթլէրի եօզ տուր:

[illegible]

«Պրնտէն ալէյա, գրալիշանըն հիւքիմէթի պուրաս թօքլանս լըյ օլան տէվլէրէրէ թէքլիթ ի տէրքի, գօնկրէ, Պօսնա վէ Հէրսէք էյալէթլէրիշին Ալսթիրա-Պաճաթիսթան տէվլէթի թարաւաճաշին իւրթիլա վէ իտարէ օլուստանշին գ'արաք վերսին : »

Բրէնա Պիղգրէսը Լուսինայի Սաւ-
ազրի թարափընաւ գրաւթ օ-
ւռնան թէրիփէ, Ալեանստ տէվ-
էթի նամընա օյարադ Իշ Երաք
կլէտսլիինի պէնան, զէ շու ըն-
Իսփազդըն, Ժւթալեմիլ թիթի-
լէ իլէ զաշ կլէր. —

գեղորոս, իշխերին տալիսի
զեր առերէթ քեպպ իթմէսինի վէ
նարգ խրիսթիչանարընն հալի
գալիէն թահթը թէէմինէ արն-
մասընը արըղ թմէթտէ տիր-
ն իշխէ շու նոգթար նազար-
ա, գոսկրէյէ թորլանմըշ օլան
թեպէթէթէրին մուրախիւասպարը,
Պոննա վէ Հէրսէթ էյալէթէրի-
նին հալիքն թահթը թէէմըգզա
սլաննըն քէնսիլէրինճէ մախսուս
զեր էհէմիլէթի վար արը.

«Ուստի որ ժիւնցլէմէտէն տիր
ըն, Շարդը վազըթ պէ վազըթ
էրէնտէն օյնաթան իրթիլալաթ,
է խուսուսիյն, է-փօրօյը իննէ
սլաղալ թէհտտէն իթմիշ օլան
սլաղալ թէտտէն տիրէ, էտալթը
էգըրէտէն նէշթ իթմիշ տիր:
Պնտէն ալէյ, պու կիպէ վու-

գումարըն թեքբաբէն զուհուրին
մէն իթմեք իշին լազըմ կէկէն վէ
սայիթի թէհարրի իթմեք, տէյիլ
եալընըզ Մվսթրիւս-Մաճարիսթմէ
տէվէթիսին մէնաֆիի իգթիզա-
սընտան աբըր, իլլա պիր վագֆֆէ
ուսուսթիս տիր :

«Այնմանեա տէվլէթի, Շարգ-
իւշերինտէ տօղրուտան տօղրուեա
պիտ մէնֆաւթը օլմամագլա պե-
րագլը, իմթիտատնտա, եհնի
գարըլըլըլըլը գուհուրինէ վէ
պու գարըլըլըլըլըլը տախի իմ-
թօբա գապինէթօյարը պէնինտէ
իմթիֆագադըլըլա, սեպէպինէթ
վերհէք օյան իւշերին չու հալի-
նէ խիթամ վէրիմէսի արդուսու-
նա իւթիթրաք խաքէ : իւշերին չու
հալինէ պիտ չարէ օլմագ իւղդէ,
զավանիշի հազրրէ էսապը իւղէ-
րինէ Պօստեա վէ Հէրոնքէ քուլա
հաթ խտխալը քեաֆի օլսաճա-
սարը գանձընտա պուլունմազ, թէհ-
լիբէլի պիտ խապալթ օլաճա-
սար : Գարըլըլըլը մէնպալնտա
ինթիդամը իպգա վէ էհալինին
հալինի վէ միւսմագպէլինի թէ-
հմիհէ, անճագ օրապալա եագըլն
պուլունան պիտ գուվլվէթի տէվ-
լէթ միւղթէտրի օլապլիլը :

«Իշխե՛ք պու. միւթէալաթա մէպ-
նի, Ալէմանեա նա՛մընա օլաբադ.
Պէօրիւք Պըրթանիա մուրախիա-
սընըն թէքլիֆինէ իշխիրաք, վէ
պու. թէքլիֆի, մէճլիսի քէպիրին
գապուլուին շէսերտէն թափսիէն
կյէրիմ:»

Իծախանքն պրերինճի մուրախ-
խաւը տէր քի, գօնթ Մնարասի
Պօսնա վէ Հէրսէք էտեւթլէրիննի
նահվալը վէ շու սահվալա մէրպուռ-
օլան մէնաքի հազդընտա պազը
միւթմաւաթը հազի պիր գըթա
թահրիրաթ գրաւաթ իյլէտի, Լօրտ
Սալըսպըրի, միւշիքիւլաթը հազը-
րէնին թահվիյէսինէ մէտա օլադ
իւրէք, թէ հտեւթլէրին իսթի-
լա զէ Բուարէտի, Ալմթրիա-Մա-
ճարիթան տէվլէթինէ իհալէ օ-
ւննմասընը թէքլիֆի իթտի: Բը-
րէնա Պիդգըրգ հազըթլէրին Ալէ-
մանիա նամըրա օլարազ, ինիլի-
թէրրանն թէքլիֆինէ իշթիրադ
իյլէտի: Իծախա մուրախխաւա-
լը, Ալմթրիա-Մաճարիթան սիւն պի-
րինճի մուրախխաւաթն սիււա իւ-
տէրէր քի, Էլմօրա մէնֆաւաթը
ու մուսիյէսի Նօդթայի նազարիյէ-
սիյլէ, շու սուրէթի հազդընտա
իլէրուտէ պազը իզահաթի իծա-
սընա հիմնիթ իտէհպիր մի:

(Պ—Հընը Էսրըն)

SECRET

Սէլանիք մոսկովիւրիմիզ Մանասթըր-
տան պիղէ պէր վէճհի աթի նաղըհօր:

Մանասթր, 10 աղօս/ծօս

Փոխ... ան ժողովարած
արագ շրջում պետանե իւսա-
նաթի խեղիմ քի, ան ազ-յամ-
նաթ 10 րատտէէնիմտէ ասքէ-
նի ֆիրարիբէրտէն 5 վէ եա 6 նէ-
նէր, զասապա ճիվարնա դա-
նէն թեգարուպէ ճեաարէնի ի-
տէրէք, պիր թագրմ ուղղունսրդ
գարաւար իւն էլլէնտիքէրի սըրա-
նա, ասաքիթի նիգամիյէ խապէր-
նար օլարագ, տէքճալ ֆիրարի-
տէրն թագրապա թէէնպիլուն
տէրէրէր, վէ ֆիրարիլիւ սիւրհա-
սարուրագ, թարաֆէյնտէն 100-
150 թիւֆէնք պըսաթըմլէ, վէ կէր-
իլ պիր սագաթըմլէ զուհուր իթմէ-
իլ իտէտէ, գասապա տաթիլնէ,
թէվէգէտտէ հէեհէնա տիւլէրէք
սայանի իշին թէ օլուուլունու ան-
պայննայա տէկին զիեառնէրնէն
գորգմուտ տուր:

